

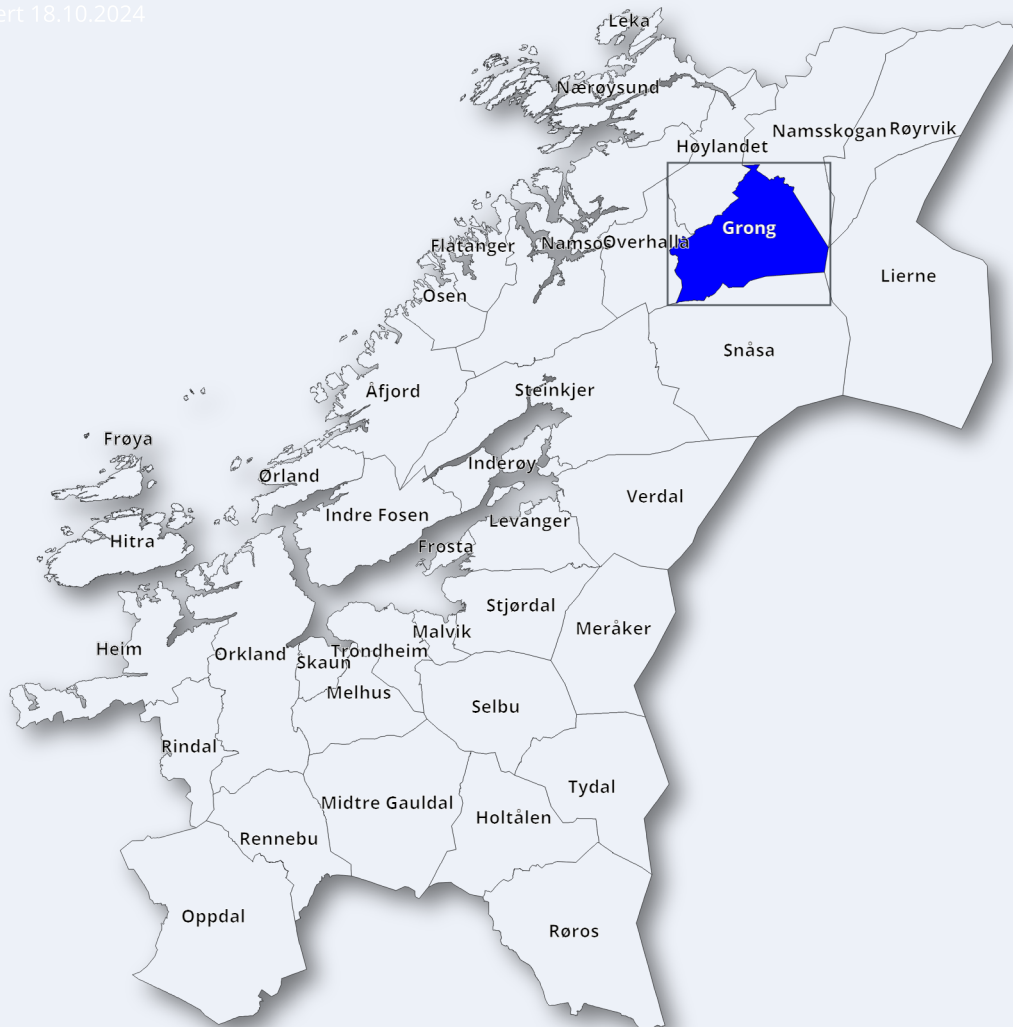
Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Kommunebilde - Grong 2024 (pr. august 2024)

Et grunnlag for dialog mellom Grong kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

Publisert 18.10.2024

Innhold

Innledning

Fakta om kommunen

Kort om kommunen

Befolkning

Bo- og arbeidsmarked

Kommunal organisasjon og ledelse

Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Barnehage

Barnevern

Folkehelse

Grunnskole

Integrering og bosetting

Kommunal landbruksforvaltning

Kommunal planlegging

Kommunal økonomi

Kommunehelsetjenesten

Miljø og klima

Omsorgstjenestene

Reindrift

Samfunnssikkerhet og beredskap

Sosialtjenesten

1. Innledning

Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger kommunale planer, kommunestatistikk og kommunebildene, sammen med Statsforvalterens kommunebesøk, viktige premisser for dialogen. Kommunebildene gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder som:

- Kommunal økonomi
- Kommunal planlegging
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Folkehelse
- Kommunehelsetjenesten
- Omsorgstjenestene
- Sosialtjenesten
- Integrering og bosetting
- Barnevern
- Barnehage
- Grunnskole
- Miljø og klima
- Landbruk
- Reindrift

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med Statsforvalterens kommunebesøk og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen, men da ikke med bakgrunn i ny statistikk som er publisert etter høringen av bildet. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres i kapittel 2 et utvalg faktabasert informasjon om kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens samlede vurdering av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også våre områdevurderinger gitt i kapittel 4 og lister tema Statsforvalteren ønsker dialog om under Statsforvalterens kommunebesøk.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de områdevise delkapitlene:

Fokusområder

Fokusområdene angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i vurderingen av og i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.

Sentrale nøkkeltall

Under sentrale nøkkeltall gjengis relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot

fokusområdene eller området som helhet. Nøkkeltallene er hentet fra ulike kilder, men hovedsakelig fra SSB.

Samlet vurdering av området

Den samlede vurderingen av området gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

- Relevant informasjon for helhetsbildet
- Styrker og muligheter
- Svakheter, utfordringer og sårbarhet
- Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom

Det benyttes "trafikklys" for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Fargen som settes gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god. Sammen med fargen gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

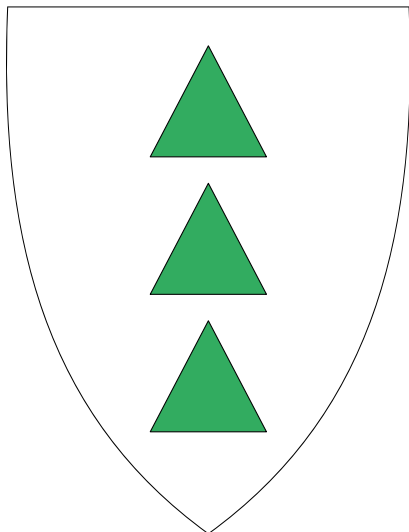
Vurderingene er basert på tilgjengelige data per 06.08.24.

Sentrale tema

Sentrale tema er tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. Det legges ikke opp til en omfattende dialog om alle punktene listet under Sentrale tema i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk, men enkelttema kan bli løftet inn i agendaen for besøket.

2. Fakta om kommunen

2.1 Kort om kommunen

Kommunevåpenet (godkjent i 1987) har tre grønne trekkanter mot en bakgrunn i sølv og forestiller grantrær og skogbruk.

Grong kommune, på sørsamisk Kråangke, ble dannet i 1964 ved sammenslåing av de tidligere kommunene Grong og Harran. Grong ligger i midtre del av Namdalen, omkring elvene Namsen og Sanddøla, som flyter sammen ved administrasjonssenteret Grong. Grong kommune grenser i nord og nordøst til Namsskogan, i sørøst til Lierne, i sør til Snåsa og i vest til Overhalla og Høylandet.

Hovedtyngden av befolkningen er bosatt i nedre del av dalførene langs Namsen og Sanddøla. Folketallet har gått noe tilbake de siste årene; i tiåret 2003–2013 med 2,6 prosent. Fra 2010 til 2022 med 3,1 prosent, mens det for Trøndelag som helhet har økt med 11,4 prosent.

Grong er en jordbruks- og skogbruksbygd hvor de fleste gårdene er godt over 100 dekar. Det dyrkes mye korn, men det er også en god del melkeproduksjon. I 2018 ble det avvirket 33 200 m³ tømmer (gran). Industrien i kommunen er hovedsakelig knyttet jord- og skogbruket. Kommunen har stor fremvekst i reiselivsnæringen, spesielt basert på laksefiske, utmarksturisme samt vinterturisme. Grong er en mellomstor kraftkommune, med en gjennomsnittlig årsproduksjon på 673 GWh. Det er fem kraftverk i kommunen, høyeste fallhøyde er 60 meter. Kraftverkene med høyest snittproduksjon er Nedre Fiskumfoss kraftverk (fra 1946) og Aunfoss kraftverk (fra 1959). Grong er regionsenter for Indre Namdal med en betydelig virksomhet innen handels- og servicenæringen. Det er funnet betydelige forekomster av kobber og sink i områdene Skiftesmyr/Godejord, sør og øst for Grong sentrum. Det er også gjort mindre funn av gull og sølv i de samme områdene.

Kilde: Store norske leksikon

Areal	1 136 km ² (areal av land og ferskvann)
--------------	--

Befolkningstetthet	2 innbyggere per km ²
---------------------------	----------------------------------

Andel som bor i tettsteder	47 %
-----------------------------------	------

Administrasjonssenter	Grong
------------------------------	-------

Lokalavis	Namdalsavisa (NA)
------------------	-------------------

2.2 Befolkning

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

Alder

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2024. Kilde: SSB

Innbyggere (antall)

Kilde: SSB

Grong

2 314

Hele landet med Oslo

5 594 340

Fødte i løpet av året (antall)

Kilde: SSB

Grong

16

Hele landet med Oslo

54 013

Døde i løpet av året (antall)

Kilde: SSB

Grong

23

Hele landet med Oslo

44 242

Netto innflytting (antall)

Kilde: SSB

Grong

-1

Hele landet med Oslo

34 083

Folketilvekst

Kilde: SSB

Grong

0

Hele landet med Oslo

-

Hovedalternativet (MMMM)

Kilde: SSB

Grong

2 466

Hele landet med Oslo

6 114 899

Forsørgerbrøker for eldre

Kilde: SSB

Grong

0,52

Hele landet med Oslo

0,48

Andel med innvanderbakgrunn (prosent)

Kilde: SSB

Grong

14,3%

Hele landet med Oslo

21,4%

Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)

Kilde: SSB

Grong

-

Hele landet med Oslo

0,6%

Andel uføretrygda 18-66 år (prosent)

Kilde: SSB

Grong

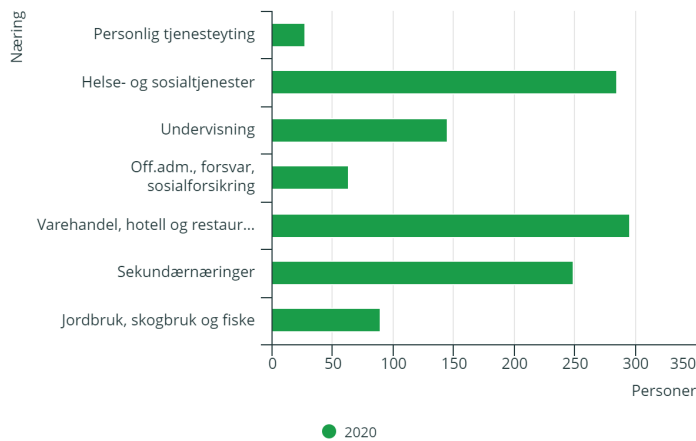
14,3%

Hele landet med Oslo

10,3%

2.3 Bo- og arbeidsmarked

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med. Kilde: SSB

Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall)

Kilde: SSB

Grong

1 090

Hele landet med Oslo

4 619 969

Reisetid til kommunesenteret (minutter)

Kilde: SSB

Grong

5

Hele landet med Oslo

-

Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte

Kilde: manuell

Grong

52,6

Hele landet med Oslo

68,5

Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken (NAV)

Kilde: manuell

Grong

1,3

Hele landet med Oslo

1,9

Sykefraværspersent, legemeldt (SSB)

Kilde: manuell

Grong

-

Hele landet med Oslo

-

Skatt i prosent av landsgj.

Kilde: KDD

Grong

81,02%

Hele landet med Oslo

100%

2.4 Kommunal organisasjon og ledelse

Visjon	Kraft i elver og folk	Ordfører	Ann Jeanett Klinkenberg (Ap)
Varaordfører	Lars Bjørnar Vist (H)	Politisk organisering	Formannskap
Kommunestyret	Kommunestyret består av 17 representanter fordelt slik (2023-27): <ul style="list-style-type: none">- Arbeiderpartiet: 6 (+1)- Høyre: 2 (+1)- Miljøpartiet De Grønne: 0 (-1)- Senterpartiet: 8 (-1)- SV - Sosialistisk Venstreparti: 1 (0)	Valgdeltakelse	64,5 % frammøteprosent ved kommunestyrevalget i 2023 (72,7 % i 2019). 9 av kommunens innbyggere var innført i Sametingets valgmanntall ved valget i 2023.
Kommunedirektør	Bjørn Ståle Aalberg	Administrativ organisering	3-nivåmodell
Ansatte	404 ansatte og 278 årsverk per 01.12.2024 (gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 68,9 %).	Interkommunalt samarbeid	Kommunen er medlem av Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd), som er et politisk samarbeid (IKP) mellom 11 kommuner i Namdalen; Flatanger, Grong, Høylandet, Leka, Lierne, Namsos, Namsskogan, Osen, Overhalla, Nærøysund og Røyrvik. Kommunen deltar i totalt 44 interkommunale ordninger, hvorav 12 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret (NIVI Rapport 2021:1).

3. Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

3.1 Samlet vurdering av område

Svake områder

0

Det er ingen områder som er vurdert som «svake».

Middels områder

9

Folkehelse	Miljø og klima
Grunnskole	Omsorgstjenestene
Integrering og bosetting	Reindrift
Kommunal økonomi	Sosialtjenesten
Kommunehelsetjenesten	

Gode områder

5

Barnehage	Kommunal planlegging
Barnevern	Samfunnssikkerhet og beredskap
Kommunal landbruksforvaltning	

Ikke vurderte områder

0

Alle områder har nok informasjon til å bli vurdert.

3.2 Samlet vurdering av kommunen

Relevant informasjon

Grong kommune deltar (sammen med Røyrvik, Namsskogan og Lierne) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Arbeidet skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale distriktskommunene. Satsingen vil pågå i perioden 2024-2027.

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 6,4 mill. kr. Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og en differensiert skattesats på 4,0 promille for bolig- og fritidseiendommer. Kommunen har også inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg.

Kommunen har ny kommuneplanens samfunnsdel, mens kommuneplanens arealdel er fra 2015.

Kommunen reviderte sin overordnede beredskapsplan og helhetlige ROS-analyse i 2023.

Grong kommune er vertskommune for legevaktsamarbeid 24/7 i Indre Namdal (Grong, Lierne, Røyrvik og Namsskogan). Arbeidet med å etablere felles legetjeneste i Indre Namdal er i gang, med planlagt oppstart i 2025. Kommunene Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik samarbeider om felles kommuneoverlege. Kommunen selger enkelte spesialiserte helsetjenester til andre, og tilbyr kommunale rehabiliteringsopphold ved Namdal rehabilitering.

Grong kommune er vertskommune for NAV Indre Namdal.

Kommunen er i 2024 anmodet om å ta imot 55 flyktninger, og har fattet vedtak om å bosette 30. Per 27. juni 2024 er 16 personer bosatt i kommunen. I 2023 ble 38 flyktninger bosatt i kommunen.

Kommunen er del av en felles barnevernstjeneste i Indre Namdal bestående av kommunene Grong, Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Høylandet, med Grong som vertskommune. Tjenesten hadde i 2023 11 årsverk, inklusive merkantil og administrativ ressurs.

Kommunen har elever som mottar opplæring i samisk.

Deler av Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark ligger i Grong kommune og den nasjonal lakseelva Namsen renner gjennom kommunen.

Innenfor landbruk og naturforvaltning har Grong og Overhalla kommune slått sammen sine enheter. Overhalla kommune er vertskommune for samarbeidet. Kommunen vurderes å ha stor aktivitet for landbruksnæringen.

Store deler av kommunen er reinbeiteområde. Tre reinbeitedistrikt har beiteområder innenfor kommunegrensen; Åarjel Njaarke sijte (Vestre Namdal reinbeitedistrikt), Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) og Låarte sijte (Luru reinbeitedistrikt).

Styrker og muligheter

Kommunen har god kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging, og selger også plantjenester til nabokommuner. Svært få dispensasjoner tilsier at kommunen har stor lojalitet til og er tro til kommuneplanen som det styrende planverktøy, på tross av alderen på kommuneplanens arealdel.

Kommune har gode og oppdaterte planer innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Både helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan er revidert i 2023. Kommune har øvd sin beredskapsorganisasjon og har et kommunalt beredskapsråd.

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene. Det at barnevernstjenesten er relativt liten gjør at den er sårbar ved f. eks sykefravær, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring. Det er tidligere vist til utfordring med å få rekruttert ansatte til tjenesten, særlig ansatte med erfaring fra kommunalt barnevern. Tilbakemeldingen nå er at bemanningssituasjonen er stabil. Rapporteringstall for 2. halvår 2023, viser for Grong sin del, at det har fra 2021 har vært en nedgang i antall barn med hjelpetiltak. Antall barn under omsorg er stabilt.

Barnehagene i Grong kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen. Andelen barnehagelærer og barne- og ungdomsarbeidere er noe over landsgjennomsnitt.

Samarbeid om landbruksforvaltning med Overhalla gir større fagmiljø og skaper robusthet med hensyn til fagkompetanse skog. Det er viktig at kommunen aktivt deltar og støtter opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen. Det regionale samarbeidet om veg- og driftstilskudd på skogbruksområdet fungerer godt.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som svak (-0,6 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for regnskap siste 2 år og 2 første år i økonomiplan). Kommunens netto driftsresultat for regnskapsåret 2023 vurderes imidlertid som godt. Kommunen vurderes å ha høy lånegjeld med tilhørende høy renteeksponering.

Grong har en del folkehelseutfordringer samt dårlig skår på enkelte levekårsindikatorer.

Kommunen har i flere år hatt utfordringer med rekruttering til legetjenesten.

Behovet for omstilling i omsorgstjenestene er stort da det er økning i antall eldre og yngre med komplekse behov, og at det er personellutfordringer i tjenestene.

Dyrtid, flyktningetilstrømming og innstramming i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold. NAV Indre Namdal har over de siste årene hatt få deltagere i kvalifiseringsprogrammet (KVP). Kommunen bør arbeide å aktivt ta i bruk denne tjenesten for personer som fyller vilkårene.

I 2022 bodde 38% av personer med innvandrerbakgrunn i Grong kommune i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Dette er høyere enn andelen i Trøndelag (25,1%). Videre mottok en betydelig høyere andel bosatte innvandrere økonomisk sosialhjelp i 2022 enn i fylket forøvrig (24,9% mot 8,3%). Dårlig økonomi kan føre til dårligere levekår og lavere samfunnsdeltakelse, og flere av de som lever i familier med lav inntekt kan ha behov for individuelt tilpasset og helhetlig oppfølging over tid.

Selv om vi ser en svak forbedring i resultatene i nasjonale prøver på 5. trinn, har Grong kommune flere elever på de laveste mestringsnivåene enn landsgjennomsnittet, både i lesing og regning. Vi ser også en negativ utvikling i resultater i nasjonale prøver i lesing på 8. trinn, spesielt i regning. Nesten halvparten av elevene har svakeste resultater. Statsforvalteren kan ikke se at Grong kommune har gjennomført den obligatoriske Elevundersøkelsen for skoleåret 2022/23. Vi ser også at kommunen mangler data for 10. trinn for både skoleåret 2021/22 og 2022/23. Det er derfor vanskelig å si noe om utviklingen i læringsmiljøet. Statsforvalteren mottar flere henvendelser angående elevenes skolemiljø. Det er, og har vært, forholdsvis mange saker til behandling i håndhevingsordningen i løpet av de to siste årene.

Når det gjelder forvaltning av miljø og klima har kommunen en stor planreserve for boliger og det bygges forholdsvis mange fritidsboliger. En forholdsvis liten andel av befolkningen har trygg tilgang til rekreasjonsarealer. Det drives noe aktiv bekjempelse av fremmede arter, men kommunen har ikke søkt tilskudd til kommunedelplan naturmangfold. Kommunen følger ikke opp pliktene om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen og å registrere alle kjente forurensede områder, men har levert egenrapport for sine avløpsanlegg og andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt har økt i 2022. Kommunens rapportering av data for motorferdsel er også mangelfull.

Hovedflytteleia for rein ved Bjørgan er over tid blitt sterkt påvirket av hyttebygging og turismeaktivitet. Det samme gjelder også den østlige delen av vinterbeitet i Geitfjellet. Kommunen har i planstrategien vedtatt å revidere kommunedelplanen for Bjørgan-Heia.

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2024-27 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på negative 1,1 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er vesentlig under den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

Alderen på kommuneplanens arealdel tilsier at det overordna planverktøyet ikke vil henge sammen da samfunnsdelen nylig er revidert. Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for Grong-samfunnet ikke nødvendigvis vil henge sammen, særlig mht. demografiendringer.

Kommunens ROS-analyse ivaretar etter det Statsforvalteren kjenner til i liten grad hendelser i det øvre krisespekteret - sikkerhetspolitisk krise og krig. Dette vil i ulik grad berøre kommunene i Trøndelag, men det vil være viktig at også dette aspektet ivaretas i Grong kommune i kommende analyser og planer. Her vil det også være viktig å ivareta behovet for sikkerhetsklareringer til nøkkelpersonell i kommunen.

Systematisk innsats på folkehelseområdet kan bedre levekår, redusere behovet for helse- og omsorgstjenester og bidra til sosial bærekraft i årene som kommer. Det er spesielt viktig at ungdommen involveres i dette arbeidet.

En stabil fastlegetjeneste og videre prioritering av helsefremming og rehabilitering på tross av innsparingskrav i kommunen, kan påvirke bærekraft i helsetjenesten i årene som kommer. Felles legetjeneste i Indre Namdal kan bidra til å redusere risiko i helsetjenestene i regionen. Statsforvalteren anbefaler at regionen samarbeider om omstilling og tjenesteutvikling i helse- og omsorgssektoren.

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling og kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse. Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekruttere helsepersonell og benytte kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

Kommunen bør jobbe med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. Kommunen bør også jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret. Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Bærekraftige mål om utdanning har flere indikatorer. Andelen elever med oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing på 8. trinn er på 60 % og 51,6% i regning (andel elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver i lesing og regning). Den andre indikatoren som brukes er trivsel blant elevene. Grong kommune har stabile tall knyttet til trivsel, og ligger over landsnittet på 7. trinn. Trivsel på 10. trinn ligger nå på 3,9, mens snittet for landet er 4. Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskoleutdanning er 24,7%. Tilsvarende tall for hele landet er 23,7%. Vi ser at denne andelen i Grong kommune har blitt redusert de siste årene.

Kommunen bør, basert på antall snøscooterløyper, følge opp samlet belastning og påvirkning på friluftslivet i kommunen som følge av fornøyelseskjøring i snøscooterløyper. Statsforvalteren oppfordrer også kommunen til å jobbe videre med å integrere klimatilpasning i kommunens virksomhet og plansystem. Norges klimamål er utslippskutt med 55 % innen 2030, sammenlignet med 1990. Kommunen bør ha ambisiøse mål for utslippskutt og målene må følges opp i en handlingsplan. Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, og alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres,

eksempelvis grøftede myrer. Naturrestauring kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold. Grunnforurensning bør være en del av kommunens bærekraftsrapport, da det er relevant for flere bærekraftsmål. Mikroplast på avveie fra kunstgressbaner er nå regulert i egen forskrift hvor kommunen har et ansvar, både som både baneieier og tilrettelegger for kultur og idrett. Det er videre viktig at kommunene skaffer seg god kunnskap over nå-situasjonen når det gjelder forurensning i egen kommune, for eksempel med kartlegging av tettbebyggelser og oversikt over tilstand på renseanlegg og ledningsnett.

Det er forholdsvis nye skogbruksplaner som gir mulighet for god aktivitet. Grong kommune deltar (sammen med Røyrvik, Namsskogan og Lierne) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. For å sikre langsiktighet i arbeidet bør strategier og tiltak i bygdevekstprogrammet implementeres i kommunens øvrige planverk. Dette gjelder også de gode grepene i arealstrategien og strategiene for ivaretagelse av landbruket i samfunnsdelen.

En videre utvikling av Bjørgan/Heia-området kan berøre flyttleia til Tjåehkere sijte negativt. All planlegging her må skje i nært samarbeid med Tjåehkere sijte.

3.3 Dialogtema

Framtidsbildet - kommunen som bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler handler om å utvikle lokalsamfunnet gjennom planlegging og tilrettelegging for langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Kommunene skal gjennom planer og tiltak skape helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. Lovgrunnlaget er først og fremst plan- og bygningsloven, der kommunens rolle som ansvarlig for arealdisponeringen innenfor kommunens grenser er helt sentral. Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

Kommunenes demokratiske rolle har blitt viktigere ettersom velferdssystemet i stadig større grad har blitt bygget opp rundt kommunen som ansvarlig for viktige deler av offentlige ytelser og velferd. At innbyggerne har anledning til selv å velge sine lokale politiske ledere og å stille dem til ansvar, er en del av kjernen i hele vårt demokratiske system. Demokrati handler også om deltakelse og meningsytring mellom valg. I tillegg til det representative demokratiet vil derfor tilrettelegging av deltakelsesformer og arenaer som omfatter politisk diskusjon inngå i kommunenes rolle som demokratisk arena og aktør. For å oppnå dette forutsettes et aktivt lokalt organisasjonsliv, så vel som en oppegående lokal presse. Og kommunene må være seg bevisst på nye arenaer, kanaler og nye måter å få innspill fra innbyggeren på, særlig de som blir berørt, men selv ikke aktivt deltar i samfunnsdebatten. Kommunen som lokaldemokratisk arena handler også om hvordan det representative demokratiet fungerer, og de folkevalgtes evne til å respondere på innbyggernes behov og forventninger.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til framtidsbildet og kommunens rolle som en bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør:

PLANLEGGING OG BÆREKRAFT

1

Hvordan arbeider kommunen med bærekraft i den overordna planleggingen, herunder sikre økonomisk bærekraft og handlingsrom?

Vurderer kommunen å revidere kommuneplanens arealdel i inneværende periode?

NATUR OG NÆRINGSGRUNNLAG

2

Hvordan vil kommunen ivareta klima, naturmangfold og miljø og samtidig legge til rette for og trygge næringsgrunnlaget i kommunen?

Hvilke rutiner har kommunen lagt opp til for å sikre at naturmangfoldloven brukes ved alle kommunens beslutninger som berører natur?

Hvordan jobber kommunen med avløp jf. krav i nytt avløpsdirektiv?

OPPVEKST- OG LEVEVILKÅR

3

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre gode oppvekst- og levevilkår for sine innbyggere, herunder et inkluderende samfunn med innenforskap og god folkehelse?

Hvordan vil kommunen prioritere og tilpasse innsatstrappa til framtidige behov i regionen?

Hvordan vil kommunen legge til rette for at innvandrere får en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet?

FELLES SAMFUNNSUTFORDRINGER - FELLES LØSNINGER

4

Hvilke utfordringer står kommunen/regionen overfor som krever fellesløsninger på tvers av kommunegrensene og hvordan kan bygdevekst som verktøy bidra til å løfte kommunene?

INVOLVERING OG MEDVIRKNING

5

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre god involvering og medvirkning i demokratiske prosesser, herunder konsultasjonsplikt knyttet til samiske interesser og brukerinvolvering av barn, ungdom og utsatte grupper (bl.a. knyttet til folkehelseiltak)?

Hvordan er rekrutteringen og engasjementet for å drive politisk arbeid?

Kommunen som effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver

Kommunene er store tjenesteytere og har et omfattende ansvar for tjenestetilbudet til sine innbyggere. Innbyggerne får tjenester fra kommunen gjennom hele livet – alt fra oppfølging av den kommunale helsestasjonen som nyfødt, via tilbud om barnehage før man går over til grunnskolen og eldreomsorgen som tar seg av deg i alderdommen. I tillegg til store velferdstjenester som barnehager, grunnskoler, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester, har kommunene ansvar for viktige oppgaver som bibliotek, ulike kulturtiltak, brannvern, havner, kommunale veier, kirkebygg og gravplass, lokalt miljøvern og renovasjon. Kommunene har også ansvar for mer spesialiserte oppgaver som barnevern og rus og psykiatri. Likeverdige tjenester uavhengig av bosted har vært et viktig mål i oppbyggingen av den norske velferdsstaten, og er i dag ett av flere nasjonale mål. Begrepet likeverd innebærer ikke nødvendigvis like tjenester med samme form, innhold og omfang i alle kommuner, men at kommunene og fylkeskommunene skal ha muligheter til å kunne gi helsetjenester, undervisning og annet som best mulig kan tilpasses den enkeltes behov.

Kommunene er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelt og ofte i sammenheng med sin rolle som tjenesteyter og samfunnsutvikler. Kommunene forvalter offentlig myndighet som regulerer grunnleggende forhold i innbyggernes liv, og som legger rammer for lokalsamfunnets utvikling. Kommunen utøver sin myndighetsutøverrolle blant annet når den fatter vedtak om tildeling av tjenester, gir tillatelser, fordeler tilskudd og gir bevilgninger, vedtar forskrifter som gjelder i kommunen, fatter planvedtak og fører tilsyn.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til kommunens rolle som en effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver:

KAPASITET OG KOMPETANSE I TJENESTENE

1

Hvordan skal kommunen sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i sine tjenester, herunder jobbe strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse samt styrke samarbeidet om utviklingsarbeid og tjenesteproduksjon i regionen for å redusere sårbarhet (f.eks. innen omsorgstjenestene og når det gjelder fastlege)?

TJENESTESTRUKTUR, DIMENSJONERING OG TJENESTESAMARBEID

2

I hvilken grad legger dagens tjenestestrukturer et godt grunnlag for effektive og gode tjenester og hvordan skal kommunen sikre at tjenestene er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid som følge av økt behov for bosetting av flyktninger?

Hvilke tjenester kan løses i kommunen og hvilke krever interkommunalt tjenestesamarbeid?

KVALIFISERINGSPROGRAM

3

Hvordan vil kommunen styrke arbeidet med å tilby den lovpålagte sosiale tjenesten kvalifiseringsprogrammet til de som fyller vilkårene?

BARNEHAGE

4

Hvordan jobber barnehagemyndigheten med å veilede og påse at barnehagene følger reglene om det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven)?

GRUNNSKOLE

5

Hvordan arbeider kommunen for å stryke skolemiljøet samt elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæring?

MYNDIGHETSUTØVELSE OG INNBYGGERNES RETTIGHETER

6

Kommunen er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelter. Hvordan arbeider kommunen for å sikrer at innbyggerne får oppfylt sine rettigheter og at innbyggernes tillit til kommunens myndighetsutøvelse blir ivaretatt?

4. Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

4.1 Barnehage

God

Barnehagene i Grong kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen. Andelen barnehagelærer og barne- og ungdomsarbeidere er noe over landsgjennomsnitt. Andelen menn som jobber i barnehagene er om lag som landsgjennomsnittet.

Opgaven som barnehagemyndighet er organisert adskilt fra oppgaven som barnehageeier. Barnehagemyndigheten har ikke gjennomført tilsyn de siste fire årene.

Det gis betydelig flere timer til assistent enn til pedagog i vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Kommunen er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene (REKOM). Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

4.1.1 Fokusområder

Alle barnehagebarn har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø.

Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt.

Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.

Alle barnehagebarn har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.

4.1.2 Sentrale nøkkeltall

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
92,5%	94,9%	94,2%	88,6%	94,4%	93,8%

Antall barn per ansatt, Bemanningstetthet

Kilde: Udir

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
4,3	4,6	4,5	4,4	4,7	5,7

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Barnehagestr: Alle Barnehagestørrelser

Oppfyller pedagognormen (antall)

Kilde: Udir

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
1	4	4	4	2	3 169

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Oppfyller pedagognormen med disp (antall)

Kilde: Udir

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
3	0	0	0	0	1 257

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Oppfyller ikke pedagognormen (antall)

Kilde: Udir

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
0	0	0	0	2	455

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
82,6%	91,3%	94,4%	76,9%	104,2%	87,4%

Har hatt tilsyn

Kilde: Udir

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
0	0	0	0	0	1 182

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
186 542kr	191 271kr	237 058kr	218 695kr	230 262kr	217 033kr

4.1.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Grong kommune har 4 barnehager, alle barnehagene er kommunale. Til sammen er det 101 barn som går i barnehage, 35 barn 0-2 år og 66 barn 3-5 år. 44,7 % av de ansatte er barnehagelærere, nasjonalt snitt er 41 %. 33 % av de ansatte er barne- og ungdomsarbeidere, nasjonalt snitt er 23 %. Andelen menn som arbeider i barnehagene i Grong er 13,5 %, nasjonalt snitt er 13,3 %.

Grong kommune er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Styrker og muligheter

Alle barnehagene i kommunen oppfyller pedagog- og bemanningsnormen. På rapporteringstidspunktet i BASIL oppfylte ikke alle barnehagene pedagognormen (jf. sentrale nøkkeltall). Kommunen opplyser om at pedagognormen er oppfylt i alle barnehagene fra 15. august 2024.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning og barne- og ungdomsarbeidere er noe over landsgjennomsnittet. Andelen menn som jobber i barnehagene er om lag på landsgjennomsnitt. Det har vært en økning i andel barne- og ungdomsarbeidere fra 10,9 % i 2021 til 33 % i 2023. Kommunen har lærling.

Opgaven som barnehagemyndighet er organisert adskilt fra oppgaven som kommunal barnehageeier.

Grong kommune er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM). Statsforvalteren erfarer at regionsamarbeidet fungerer godt og at Grong kommune er opptatt av kvalitet i barnehagene.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Det gis betydelig flere timer til assistent enn til pedagog i vedtakene om spesialpedagogisk hjelp. Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av pedagog. Kommunen opplyser om at det er fattet vedtak og gis et tilbud i tråd med tilrådingen i sakkyndig vurdering.

Barnehagemyndigheten har ikke gjennomført tilsyn med barnehager de fire siste årene. Kommunen opplyser om at det gjøres fortløpende vurderinger av de informasjonskildene som barnehagemyndigheten har tilgang til, og at virkemidler vurderes i tråd med dette.

Framtidsperspektivet

Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at de ansatte i barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det har blitt arbeidet godt med kollektiv kompetanseheving med utgangspunkt i hver barnehages behov over år, og det virker til å være gode prosesser med involvering, gjennomføring og evaluering av tiltak som er satt i gang

Regelverket om et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø trådte i kraft 1. januar 2021. Etterleves regelverket og hvordan jobber kommunen som barnehagemyndighet med å veilede og å påse dette? Kommunen opplyser om at barnehagene har utarbeidet en handlingsplan og mal for dokumentasjon og oppfølging av saker der barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Barnehagene deltar i kompetansehevingstiltak og barnehagemyndigheten veileder om temaet.

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Under FNs bærekraftsmål 4 God utdanning skal delmål 4.2 sikre alle jenter og gutters mulighet for tidlig utvikling, omsorg og tilgang til førskole. Det er en relativt høy andel menn som jobber i barnehagene i kommunen - dette kan ha betydning for gutter og jenters likeverdige muligheter i utdanningsløpet. Andelen barnehagelærer i Grong kommune har vært synkende de siste årene fra 53,5% i 2021 til 44,7 % i 2023.

4.1.4 Sentrale tema

1

Hvordan jobber myndigheten med å veilede og påse barnehageeiers arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven)?

4.2 Barnevern

God

Kommunen er del av en felles tjeneste i Indre Namdal bestående av Grong, Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Høylandet, med Grong som vertskommune. Tjenesten har i 2023 11 årsverk, inklusive merkantil og administrativ ressurs. Det er utarbeidet tilstandsrapport vedr. Indre Namdal barnevern for perioden høst 2023 - vår 2024. Denne er oversendt alle kommuner som inngår i det interkommunale samarbeidet.

Det at tjenesten er relativt liten gjør at den er sårbar ved f. eks sykefravær, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring. Det er tidligere vist til utfordring med å få rekruttert ansatte til tjenesten, særlig ansatte med erfaring fra kommunalt barnevern. Tilbakemeldingen nå er at bemanningssituasjonen er stabil.

Rapporteringstall for 2. halvår 2023, viser for Grong sin del, at det har fra 2021 har vært en nedgang i antall barn med hjelpetiltak. Antall barn under omsorg er stabilt.

Tjenesten er del av Læringsnettverket i Namdalen. Nettverket har re-etablert seg høsten 2023, og samarbeider nå om kompetanse- og tiltaksutvikling. Nettverket samarbeider også om felles fosterhjemsveileder.

4.2.1 Fokusområder

Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester).

Kommunen må sikre å ivareta det økte faglige og økonomiske ansvaret som følger med innføringen av barnevernreformen/oppvekstreformen.

Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid.

4.2.2 Sentrale nøkkeltall

Barn med barnevernstiltak per 31.12. (antall) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	-	-	36	13	25	30 828
Variabler Alder: 0-24 År Barnevernstiltak: Tiltak I Alt						
Andel av fosterhjemstiltak i familie og nære nettverk (andel) Kilde: Bufdir	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	14	13	14	14	12	12
Barn i hjelpetiltak med tiltaksplan (andel) Kilde: Bufdir	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	28,57	100	64	100	85,71	92,27
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-24 år (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	-	-	6,5%	7,2%	4,6%	2,8%

Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
50%	74%	75%	86%	95%	93%

4.2.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Indre Namdal barneverntjeneste inngår i læringsnettverk sammen med barneverntjenestene i Midtre og Ytre Namdal, der de i fellesskap skal utvikle kompetanse og tiltak. Det samarbeides bl. a om felles fosterhjemsressurs, og fagsamlinger for ledelse og for ansatte.

Kommunene i Namdalen inngår i barnevernvakta i Steinkjer, for å sikre beredskap og tilgjengelighet utenom ordinær arbeidstid.

Det fremgår av tjenestens Tilstandsrapport for 2023 at alle kommunene i Indre Namdal er i gang med å innføre samarbeidsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats.

Styrker og muligheter

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene.

Tjenesten har en stabil ledelse. Rapporteringen viser få avvik fra lovkrav.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenesten er relativt liten, og det kan være en utfordring å sikre tilstrekkelig bredde i kompetanse og tiltak som skal møte barn og familienes behov. Videre går det frem av barneverntjenestens tilstandsrapport at det fortsatt er store utfordringer med å skaffe kompetente fagpersoner i det barnevernsfaglige miljøet i Namdalen.

Framtidsperspektivet

Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret.

4.2.4 Sentrale tema

- 1 Plan for å sikre kompetansekravet som fra 2031 innføres for ansatte i barneverntjenesten.
- 2 Sikre nødvendig kompetanse, samt kvalitet og bredde i hjelpetiltakene.
- 3 Utvikle og dra nytte av deltakelse i læringsnettverket i Namdalen.
- 4 Rekruttering av fosterhjem i familie og nære nettverk.

4.3 Folkehelse

Middels

Grong har en del folkehelseutfordringer som sammen med dårlig skår på enkelte levekårsindikatorer gjør at området vurderes som middels.

Systematisk innsats på folkehelseområdet kan bedre levekår, redusere behovet for helse- og omsorgstjenester og bidra til sosial bærekraft i årene som kommer.

4.3.1 Fokusområder

Folkehelseinnsats skal synliggjøres i all planlegging for å sikre sosial bærekraft.

Satsing på forebyggende tiltak for å bidra til deltakelse, aktivitet og mestring.

Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet.

4.3.2 Sentrale nøkkeltall

Mottakere av uføreytelser

Kilde: KHS

2014-2016

3,4

2015-2017

3,8

2016-2018

4,3

2017-2019

4,6

2018-2020

4,9

Hele landet med Oslo

2,6

Variabler

Alder: 18-44 År

Kjønn: Kjønn Samlet

Høyeste fullførte utdanningsnivå – 30-39 år, videregående eller høyere, andel (prosent)

Kilde: Manuell

2020

73%

2021

70,7%

2022

72%

Hele landet med Oslo

81,2%

Overvekt og fedme , selvrapportert ved sesjon 1

Kilde: KHS

2015-2018

26

2016-2019

25

2017-2020

24

2018-2021

30

2019-2022

26

Hele landet med Oslo

23

Variabler

Kjønn: Kjønn Samlet

Fysisk aktiv HUNT 4

Kilde: Manuell

Grong 19,0%

Trøndelag 26,7%

Andel som er fysisk aktive i henhold til de nasjonale anbefalingene

Fysisk aktiv HUNT 4

Kilde: Manuell

Grong 13,4%

Trøndelag 26,7%

Andel som er fysisk aktive i henhold til de nasjonale anbefalingene

4.3.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunens oversiktsdokument fra 2022 er solid og med relevante drøftinger av lokale forhold. Samfunnsplanen er fra 2022, hvor det overordnede målet er at bærekraft og folkehelse skal danne grunnlaget for all samfunns- og næringsutvikling i Grong.

Kommunen har fra 2020 deltatt i program for folkehelse med et tverrfaglig prosjekt "Foreldre på sidelinja" for å styrke psykisk helse blant ungdom.

Kommunen er i oppstarten av arbeidet med BTI - Samhandlingsmodell for bedre tverrfaglig innsats.

Styrker og muligheter

Kommunen har mange lag og foreninger og et rikt tilbud av ulike fritidsaktiviteter. Frivilligsentralen koordinerer innsats og driver ulike aktiviteter mot spesielle målgrupper.

Det er korte avstander til grøntareal, natur og friluftsområder for innbyggerne i kommunen og plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2021–2024 viser god bredde i tiltak innfor idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet, som kan bidra til bedre folkehelse.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Innbyggerenes helserelaterte atferd og relativt mange uføre utgjør en risiko for folkehelsen.

Innsatser for økt helsekompetanse og inkluderende samfunn bør målrettes mot utsatte grupper.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom involveres systematisk i planlegging og tilrettelegging for mer meningsfull fritid som bidrar til sosial deltakelse og mer fysisk aktivitet.

Innsats for å hindre sosioøkonomisk ulikhet, satsning på aldersvennlige og inkluderende nærmiljø for å redusere utenforskap kan bidra til sosial bærekraft.

4.3.4 Sentrale tema

1 Brukerinvolvering av ungdom og utsatte grupper i evaluering og utvikling av folkehelseiltak.

4.4 Grunnskole

Middels

Kommunen har hatt relativt mange lærere som har deltatt i den statlige ordningen for videreutdanning (KFK) de siste fem årene. Dette har bidratt til at nesten samtlige lærere oppfyller kompetansekravet for undervisning i fag de underviser i.

Det er ganske utfordrende å analysere skolemiljøresultater for Grong kommune. Kommunen mangler kontinuitet i gjennomføring av Elevundersøkelsene slik at kommunen kan se egne resultater over tid. Statsforvalteren vil ha en dialog med Grong kommune om gjennomføring av Elevundersøkelsen for kommende skoleår.

Kommunen har utfordringer med skolerresultater.

4.4.1 Fokusområder

Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø

De elevene som trenger hjelp, skal få det tidlig, slik at de får utvikle potensialet sitt

Ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse

Alle elevene skal lykkes i opplæringen

4.4.2 Sentrale nøkkeltall

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn

Kilde: Udir

2019-20

31,8%

2020-21

46,9%

2021-22

51,5%

2022-23

-

2023-24

40,7%

Hele landet med Oslo

25,1%

Variabler

Kjønn: Alle Kjønn

Eierform: Alle Eierformer

Prøve: Lesing

Årstrinn: 5. Årstrinn

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn

Kilde: Udir

2019-20

28,6%

2020-21

40,6%

2021-22

41,2%

2022-23

-

2023-24

40,7%

Hele landet med Oslo

26,3%

Variabler

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 5. Årstrinn

Prøve: Regning

Eierform: Alle Eierformer

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

2019-20

-

2020-21

-

2021-22

-

2022-23

-

2023-24

20%

Hele landet med Oslo

12,5%

Variabler

Prøve: Lesing

Eierform: Alle Eierformer

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 8. Årstrinn

**Mestringsnivå 2, Nasjonale prøver
8. og 9. trinn**

Kilde: Udir

2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	Hele landet med Oslo
-	-	-	-	20%	22,1%

Variabler

Prøve: Lesing Eierform: Alle Eierformer

Kjønn: Alle Kjønn Årstrinn: 8. Årstrinn

**Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver
8. og 9. trinn**

Kilde: Udir

2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	Hele landet med Oslo
-	-	-	-	22,6%	12,7%

Variabler

Eierform: Alle Eierformer Årstrinn: 8. Årstrinn

Prøve: Regning Kjønn: Alle Kjønn

**Mestringsnivå 2, Nasjonale prøver
8. og 9. trinn**

Kilde: Udir

2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	Hele landet med Oslo
-	-	-	-	25,8%	21,4%

Variabler

Kjønn: Alle Kjønn Prøve: Regning

Eierform: Alle Eierformer Årstrinn: 8. Årstrinn

Grunnskolepoeng (skoleår)

Kilde: Udir

2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
41,6	39,7	39,4	42	38,4	0

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

4.4.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Grong kommune har to skoler med til sammen 272 elever.

Kommunen har 24 elever som får spesialundervisning.

Kommunen har elever som mottar opplæring i samisk.

21 elever mottar særskilt norsk opplæring. Kommunen har elever som mottar tospråklig fagopplæring.

Det er flere elever på ungdomstrinnet (84) enn det på 1.-3. trinn (70).

Styrker og muligheter

Grong kommune oppfyller lærernormen.

Elevundersøkelsen 2023/24 for 7. trinn, viser flere indikatorer som ligger over snittet for Norge.

Nesten alle lærere i kommunen oppfyller kompetanse krav for undervisning i fag de underviser i.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Grunnskolepoengene i Grong kommune er lavere enn i resten av landet. Vi ser at Grong kommune hadde et negativt dropp i grunnskolepoeng fra 42 skoleåret 2022/23 til 38,4 skoleåret 2023/24.

Selv om vi ser en svak forbedring i resultatene i nasjonale prøver på 5. trinn, har Grong kommune flere elever på de laveste mestringsnivåene enn landsgjennomsnittet, både i lesing og regning.

Vi ser også en negativ utvikling i resultater i nasjonale prøver i lesing på 8. trinn, spesielt i regning. Nesten halvparten av elevene har svakeste resultater.

Statsforvalteren kan ikke se at Grong kommune har gjennomført den obligatoriske Elevundersøkelsen for skoleåret 2022/23. Vi ser også at kommunen mangler data for 10. trinn for både skoleåret 2021/22 og 2022/23.

Derfor er det vanskelig å si noe om utvikling i læringsmiljøresultater.

Statsforvalteren mottar flere henvendelser angående elevenes skolemiljø. Det er, og har vært, forholdsvis mange saker til behandling i håndhevingsordningen i løpet av de to siste årene.

Framtidsperspektivet

Bærekraftige mål om utdanning har flere indikatorer. Andel elever med oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing på 8. trinn er på 60 % og 51,6% i regning. I denne sammenhengen viser dette til andel elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver i lesing og regning.

Den andre indikatoren som brukes ved måling av skolers bærekraft, er trivsel blant elevene. Grong kommune har stabile tall knyttet til trivsel, og ligger over landssnittet på 7. trinn. Trivsel på 10. trinn ligger nå på 3,9, mens snittet for landet er 4.

Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskoleutdanning er 24,7%. Tilsvarende tall for hele landet er 23,7%. Vi ser at denne andelen i Grong kommune har blitt redusert de siste årene.

4.4.4 Sentrale tema

1	Kommunens arbeid med skolemiljø
2	Kommunens arbeid med elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæringen
3	Kommunens/kompetansenettverkets arbeid med langsiktig plan for kompetanseutvikling

4.5 Integrering og bosetting

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt knyttet til integrering og bosetting i Grong kommune.

Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. Tjenestemottakere med behov for helhetlige og koordinerte tjenester for å nå målet om en stabil og forutsigbar arbeidssituasjon skal tilbys dette. I samarbeid med aktuelle samarbeidsparter må kommunen ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Kommunen bør jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

4.5.1 Fokusområder

Jobbe aktivt og målrettet med å integrere innvandrere i samfunnet, gjennom kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt og bolig.

Gi helhetlige og koordinerte tjenester.

Ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Frigjøre plasser for bosetting i henhold til eget vedtak.

4.5.2 Sentrale nøkkeltall

Antall faktisk bosatte flyktninger, etter avtale med IMDi (antall) Kilde: IMDi	2016	2017	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	28	14	7	10	32	31 260
Andel tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet (andel) Kilde: IMDi	2017	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	36,36	25	-	-	-	52,19
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (andel) Kilde: IMDi	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	55	58,6	61,1	62,8	64,1	65
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn) (andel) Kilde: IMDi	2016	2017	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
	45	43,8	50	50,9	45,3	25,7

4.5.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen er i 2024 anmodet om å ta imot 55 flyktninger, og har fattet vedtak om å bosette 30. Per 27. juni 2024 er 16 personer bosatt i kommunen. I 2023 ble 38 flyktninger bosatt i kommunen.

Kommunene skal legge til rette for at flyktninger og innvandrere som blir bosatt i Trøndelag blir tidlig integrert i samfunnet blant annet gjennom effektive og arbeidsrettede introduksjonsprogram som gir mulighet for gode språkkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, kvalifisering, varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.

Samordning og samhandling mellom tjenester i og utenfor kommunen er helt sentralt for å lykkes med dette arbeidet. Kommunen bør derfor jobbe systematisk og godt for å utnytte hjelpeapparatets samlede ressurser.

Kommunen skal ha god forståelse av barneperspektiv og utenforskap, og ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Å skaffe boliger til flyktninger er en del av kommunens boligsosiale arbeid. Når flyktningen kommer til kommunen skal boligen de bor i være et midlertidig tilbud, og målet er at flyktningen kommer videre i egen bolig så snart det lar seg gjøre. Kommunen bør derfor jobbe aktivt for at flyktninger skal få mulighet til å leie eller kjøpe egen bolig.

Styrker og muligheter

Statistikk fra IMDI viser at andelen innbyggere med innvandrerbakgrunn som var sysselsatt i Grong kommune i 2022 var tilnærmet lik andelen for Trøndelag (64,1% mot 65%). Dette kan tyde på at kommunen jobber godt med å inkludere innvandrere i arbeidslivet, samtidig som kommunen bør jobbe for å videreutvikle og styrke arbeidet med å legge til rette for at innvandrere får en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

I 2023 gikk 33,3% av deltakerne i introduksjonsprogrammet i Grong kommune over i arbeid eller utdanning utover grunnskole etter programmet. Dette er lavere enn andelen for Trøndelag (52,8%). Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV.

I 2022 bodde 38% av personer med innvandrerbakgrunn i Grong kommune i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Dette er høyere enn andelen i Trøndelag (25,1%). I Grong kommune mottok en betydelig høyere andel bosatte innvandrere økonomisk sosialhjelp i 2022 enn i fylket forøvrig (24,9% mot 8,3%). Dårlig økonomi kan føre til dårligere levekår og lavere samfunnsdeltakelse, og flere av de som lever i familier med lav inntekt kan ha behov for individuelt tilpasset og helhetlig oppfølging over tid. Kommunen bør derfor sikre at de som har behov for det, mottar helhetlige og koordinerte tjenester.

Dyrtid, flyktningetilstrømming og innstramming i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Kommunen bør jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Framtidsperspektivet

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.5.4 Sentrale tema

- 1 Gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV.
- 2 Legge til rette for at innvandrere får en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.
- 3 Styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

4.6 Kommunal landbruksforvaltning

God

Grong er en del av Landbruksforvaltningen Overhalla og Grong natur og landbruk. Kommunen vurderes til god (grønn) på alle tre områdene under landbruk (jord, skog og areal og lovforvaltning).

4.6.1 Fokusområder

Kommunen som landbruksmyndighet.

Lovforvaltning på landbruksområdet.

Forvaltning av tilskudd innenfor jordbruk og skogbruk.

Arealforvaltning.

4.6.2 Sentrale nøkkeltall

Jordbruksbedrifter (antall) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	54	54	52	50	48	37 561
Planteindeks Skog Kilde: Manuell	2019	2020	2021	2022	2023	Fylket
	6,6	8,5	7,2	6,8	5,8	5,1
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	0	0	0	0,3	0	2 740,1
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	0	0	0	153	8	3 955,6

4.6.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Innenfor landbruk og naturforvaltning har Grong og Overhalla kommune slått sammen sine enheter. Overhalla kommune er vertskommune for samarbeidet. Kommunen vurderes å ha stor aktivitet for landbruksnæringen.

Det er gjennomført forvaltningskontroll i 2023. Antallet som fikk utbetalt produksjonstilskudd i Grong har gått ned fra 56 i 2018 til 48 i 2023.

Grong er en forholdsvis stor skogbrukskommune.

Kommuneplanens samfunnsdel ble revidert i 2022. I arealstrategien er det tatt gode grep som skal bidra til å unngå arealbruk i nye områder. Statistikken viser at det omdisponeres lite dyrka og dyrkbar jord i Grong.

Styrker og muligheter

Det jobbes godt med tilskuddsforvaltningen i de to kommunene. Det jobbes også godt med utvikling av kommunenes system for internkontroll på landbruksområdet.

Samarbeid om landbruksforvaltning med Overhalla gir større fagmiljø og skaper robusthet med hensyn til fagkompetanse skog. Det er viktig at kommunen aktivt deltar og støtter opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen. Det regionale samarbeidet om veg- og driftstilskudd på skogbruksområdet fungerer godt.

Det er i samfunnsdelen tatt inn følgende to strategier, som vil være viktige for ivaretagelse av landbruket framover:

- Legge til rette for et aktivt landbruk som er attraktivt for kommende generasjoner, herunder utvikle småskalalandbruk.
- Arealer som kan nyttes til mat- og skogproduksjon skal holdes i hevd og sikres lokalt eierskap.

I bygdevekstsatsingen i Indre Namdal er ett av delmålene økt samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging. Dette er spennende og kan bli et viktig verktøy for å utnytte muligheter og fortrinn i kommunene og regionen.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen gjennomfører i hovedsak pålagte kontroller på skogområdet men har eldre restanser på foryngelseskontroll. I forvaltningskontroll i 2023 var det mangler knyttet til ferdigstilling av foryngelseskontroller.

Kommunen har hatt økning i ungsogopleieaktiviteten de siste årene, men er fortsatt langt under behovet. Plantetall jf planteindeks er fallende.

I et vertskommunesamarbeid er det viktig å ha rutiner som sikrer at kommunespesifikke føringer blir fulgt opp. For eksempel ser vi at det ble foretatt for få kontroller i Grong på produksjonstilskudd (jf. 10 prosent skal kontrolleres), mens en for Overhalla sin del, har oppfylt dette kravet til gjennomførte kontroller.

Kommunen er litt under gjennomsnittet i fylket når det gjelder miljøtilskudd per dekar. Høg aktivitet på SMIL-området der vanntiltak prioriteres svært høyt (94%). Grong bruker sine tildelte midler til beiteområdene, og etterspør mer.

Arealutfordringer kan knyttes til at det ikke er så store utvidelsesmuligheter uten at man kommer i konflikt med store miljøverdier, dyrka jord, flomfare eller kvikkleire. Det er nedgang i jordbruksareal i drift (SINTEF). Dette er bl.a. utfordrende med tanke på matproduksjon og jordvern.

Framtidsperspektivet

Det er forholdsvis nye skogbruksplaner som gir mulighet for god aktivitet.

Grong kommune deltar (sammen med Røyrvik, Namsskogan og Lierne) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Arbeidet skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale distriktskommunene. For å sikre langsiktighet i arbeidet bør strategier og tiltak i bygdevekstprogrammet implementeres i kommunens øvrige planverk. Dette gjelder også de gode grepene i arealstrategien og strategiene for ivaretagelse av landbruket i samfunnsdelen.

4.6.4 Sentrale tema

- 1 Hva vil kommunen gjøre for å øke ungsogpleieaktiviten?
- 2 Hvordan vil kommunen aktivt delta og støtte opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen?
- 3 Hvordan tenker kommunen å jobbe for å implementere bygdevekstarbeidet i overordna planverk?
- 4 Hva vil kommunen gjøre for å opprettholde og videreutvikle det gode arbeidet som gjøres på landbruksområdet?

4.7 Kommunal planlegging

God

Grong vurderes å ha god oversikt, kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging.

4.7.1 Fokusområder

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027.

Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning.

FNs bærekraftsmål.

4.7.2 Sentrale nøkkeltall

Hvilket år ble kommuneplanens arealdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2019 2 015	2020 2 015	2021 2 015	2022 2 015	2023 2 015	Hele landet med Oslo 2 010
Hvilket år ble gjeldende planstrategi vedtatt? (år) Kilde: SSB	2019 2 016	2020 2 020	2021 2 020	2022 2 021	2023 2 020	Hele landet med Oslo 2 014
Hvilket år ble kommuneplanens samfunnsdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2019 2 014	2020 2 014	2021 2 014	2022 2 014	2023 2 022	Hele landet med Oslo 2 019
Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2019 Ja	2020 Ja	2021 Ja	2022 Ja	2023 Nei	Hele landet med Oslo Nei

4.7.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Lavt antall dispensasjonssøknader og liten aktivitet på planområdet. Kommunen har ny kommuneplanens samfunnsdel, mens kommuneplanens arealdel er fra 2015.

Styrker og muligheter

God kompetanse og kapasitet, og som selger plantjenester til nabokommuner. Svært få dispensasjoner tilsier at kommunen har stor lojalitet til og er tro til kommuneplanen som det styrende planverktøy, på tross av alder til KPA.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Sårbar med tanke på lite planmiljø. Ut i fra et planperspektiv være formålstjenlig å rullere kommuneplanens arealdel for å sikre at fremtidige utfordringer og strategier for Grong blir ivaretatt.

Framtidsperspektivet

Alderen på kommuneplanens arealdel tilsier at det overordna planverktøyet ikke vil henge sammen da samfunnsdelen nylig er revidert. Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for Grong-samfunnet ikke nødvendigvis vil henge sammen, særlig mht. demografiendringer.

4.7.4 Sentrale tema

1 Vurderer kommunen å revidere kommuneplanens arealdel i inneværende periode?

4.8 Kommunal økonomi

Middels

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

Kommunen vurderes å ha svak økonomisk balanse og høy lånegjeld med tilhørende høy renteesponering.

4.8.1 Fokusområder

Økonomisk bærekraft, sårbarhet og handlingsrom.

Økonomisk styring og kontroll.

4.8.2 Sentrale nøkkeltall

Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet uten Oslo
	2,9%	0,9%	-0,6%	-0,8%	1,8%	1%
Andel av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet uten Oslo
	106,4%	107,3%	109,2%	106%	102,2%	92,1%
Variabler Regnskapsbegrep: Netto Lånegjeld						
Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet uten Oslo
	80,5%	-	84,9%	69,5%	83,3%	51,2%
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet uten Oslo
	17,3%	16,9%	14,8%	13,6%	14,1%	13,3%
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet uten Oslo
	21,6%	21,6%	19,2%	19,6%	13%	16,2%

4.8.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 6,4 mill. kr. Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2023.

Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og en differensiert skattesats på 4,0 promille for bolig- og fritidseiendommer. Kommunen har også inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon.

I inntektssystemet for 2024 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 26,5 % høyere enn gjennomsnittskommunen, en økning på 4,2 pp. fra 2023.

Kommunen har vedtatt følgende handlingsregler for kommunens økonomistyring:

- Netto driftsresultat som minimum utgjør 1,75 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond som minimum utgjør 7,5 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld som ikke utgjør mer enn 120 % av kommunens brutto driftsinntekter.

Kommunen var registrert i ROBEX i perioden 2004-06.

Styrker og muligheter

Kommunens netto driftsresultat for regnskapsåret 2023 vurderes som godt.

Kommunens økonomiske buffer, i form av fri egenkapital, vurderes som god.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som svak (-0,6 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for regnskap siste 2 år og 2 første år i økonomiplan).

Kommunens netto lånegjeld er godt over gjennomsnittet for landet, og tilhørende netto renteksposering vurderes som høy. Kommunen bærer således høy risiko ved rentendringer og vurderes derfor som svak på dette området.

Kommunens likviditet, i form av arbeidskapital, vurderes som middels.

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2024-27 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på negative 1,1 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er vesentlig under den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

Kommunedirektøren gir følgende sluttkommentar i sammendraget av budsjett- og økonomiplanen for 2024-27:

"For budsjett 2024 og planperioden frem tom. 2027 har kommunedirektøren lagt frem flere konkrete forslag som kan være med på å snu den økonomiske situasjonen fra bruk av fond til mer balanse mellom rammer og driftsutgifter. Det er tiltak som vil merkes av både innbyggeren og de ansatte, men kommunaldirektøren mener at dette er tiltak som ikke skal ramme de aller svakeste. Det er gjort tilpasninger på forslagene slik at enkelte sårbare som kan rammes, skal ivaretas. Samtidig ser en at økt rente på lån, og økt lån vil gi oss en utfordring i fremtiden. Vi forventer at rentetoppen er i 2024, og at den forhåpen tligvis snur etter omstillingstiltakene i nasjonen. Det betyr at det også fremover må legges inn innsparingskrav i driftsrammene på sektorene. Det er viktig at grepene som tas, er varige og ikke ettårig. For å nå målet om 1,75% nettodriftsresultat av sum driftsinntekter, for å ha en bærekraftig drift, må det til ytterligere omstillingstiltak."

4.8.4 Sentrale tema

1 Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?

4.9 Kommunehelsetjenesten

Middels

Risikoen for svikt i kommunehelsetjenesten vurderes som middels da kommunen har i flere år hatt utfordringer med rekruttering til legetjenesten

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kapasitet og kompetanse i kommunens helsetjenester, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø.

4.9.1 Fokusområder

Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning.

Kommunen skal forebygge og gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer.

Kommunen skal vektlegge habilitering og rehabilitering for å motvirke bærekraftutfordringer.

4.9.2 Sentrale nøkkeltall

Varighet på fastlege-listeinnyggerrelasjon median varighet Kilde: Manuell	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo		
	3,3 år	4,33 år	1,25 år	4,9 år		
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	14,4 årsverk	14,9 årsverk	14,4 årsverk	14,8 årsverk	15,1 årsverk	9,7 årsverk
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	42,9 årsverk	46,7 årsverk	50,2 årsverk	39,5 årsverk	82,9 årsverk	53,3 årsverk

4.9.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen har totalt 3 fastlegehjemler, hvor 2 hjemler ikke har fast ansatte leger.

Grong kommune er vertskommune for legevaktsamarbeid 24/7 i Indre Namdal (Grong, Lierne, Røyrvik og Namsskogan). Arbeidet med å etablere felles legetjeneste i Indre Namdal er i gang, med planlagt oppstart i 2025.

Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik kommuner samarbeider om felles kommuneoverlege. Kommunen selger enkelte spesialiserte helsetjenester til andre, og tilbyr kommunale rehabiliteringsopphold ved Namdal rehabilitering.

Styrker og muligheter

Kommunen har stor aktivitet innenfor fysioterapi, rehabilitering, friskliv og stor bredde i helsefremmende og forebyggende lavterskel- og gruppetilbud.

Familiebasen, en samorganisering av helsestasjon, skolehelsetjeneste, psykisk helse og rusarbeid består av tverrfaglig bemanning som yter universelle tjenester for barn og unge og tilbud til barn, ungdom og familier med ulike utfordringer.

Grong har i 2024 fått prosjektmidler for etablering av lavterskeltilbud for barn og unge.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Fastlegetilbudet er under press ved at kommunen over tid har hatt store utfordringer med å rekruttere fastleger, og 2 av 3 fastlegehjemler er uten fast lege.

Det er økte behov innen helsetjenesten, og utfordringer knyttet til nyrekruttering, fravær, vakanser og innsparingskrav.

Kommunen har et bredt tilbud, og enkelte tiltak er helt eller delvis finansiert med prosjektmidler. Systematisk evaluering av prosjekt og utviklingsarbeid med justering av tilbud basert på funn er avgjørende for optimal effekt. Stor bredde krever aktiv koordinering for å sikre god samhandling og unngå utfordringer i overganger mellom ulike tjenester/ nivå i tjenestene.

Framtidsperspektivet

En stabil fastlegetjeneste og videre prioritering av helsefremming og rehabilitering på tross av innsparingskrav i kommunen kan påvirke bærekraft i helsetjenesten i årene som kommer.

Felles legetjeneste i Indre Namdal kan bidra til å redusere risiko i helsetjenestene i regionen. Statsforvalteren anbefaler at regionen samarbeider om omstilling og tjenesteutvikling i helse og omsorgssektoren.

Systematisk brukerinvolvering, styrking av lærings- og mestringstilbud, helsefremming og forebygging kan utsette behov.

4.9.4 Sentrale tema

1

Stabil fastlegetjeneste.

2

Evaluere tilbud, prioritere og videreføre satsning på forebygging og rehabilitering på tross av omstillingskrav i sektoren.

4.10 Miljø og klima

Middels

Kommunen vurderes som middels innenfor klima og natur i plan, dette skyldes stor planreserve for boliger, bygging av forholdsvis mange fritidsboliger og at en forholdsvis liten andel av befolkningen har trygg tilgang til rekreasjonsarealer.

Mangel på rapportering av data for motorferdsel gjør at det ikke er grunnlag for å gi kommunen vurdering for tema motorferdsel.

Kommunen vurderes som god innenfor klima fordi klimagassutslipp har gått ned over tid og i 2022 og energibruk i egne bygg har gått ned siden 2020. Kommunen deltar i klimatilpasningsnettverket.

Kommunen vurderes som middels innenfor naturmangfold. Kommunen driver noe aktiv bekjempelse av fremmede arter. Har ikke søkt tilskudd til kommunedelplan naturmangfold. Statsforvalteren har ikke kjennskap til at kommunen har initiert egne naturrestaureringsprosjekter.

Kommunen vurderes som god innenfor vannforvaltning grunnet god og svært god tilstand i vannforekomstene, at det gjennomføres overvåking og at vannområdet har koordinatører som sørger for oppfølging.

Kommunen vurderes som middels innenfor forurensning fordi de ikke følger opp pliktene om å vedlikeholde grunnforurensningsdatabasen og å registrere alle kjente forurensede områder, men har levert egenrapport for sine avløpsanlegg og andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt har økt i 2022.

4.10.1 Fokusområder

Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og karbonopptak/-fangst

Kommunen som forurensningsmyndighet

Kommunen som planmyndighet (kartlegging av naturmangfold, kunnskapsgrunnlag i arealsaker og arealnøytralitet)

Bevaring og gjenoppretting/restaurering av økosystemer og naturmangfold

Kommunen som viktig sektormyndighet i vannforvaltningen

4.10.2 Sentrale nøkkeltall

Energibruk per m2 eid areal (kWh) Kilde: SSB	2019 142	2020 160	2021 178	2022 223	2023 148	Hele landet med Oslo 147
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent) Kilde: SSB	2019 20,6%	2020 20,6%	2021 20,6%	2022 86,3%	2023 24,8%	Hele landet med Oslo 69,2%

4.10.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Deler av Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark ligger i Grong kommune. Namsen, nasjonal lakseelv, renner gjennom kommunen. Kommunen har ikke egen klima- og miljørådgiver. Kommunen er viktig høringspart i Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsregelverket.

Styrker og muligheter

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

I Grong så bygges boliger nært sentrum og planreserven for fritidsboliger er nøktern.

KLIMA

Ifølge kommunens egen vurdering i kommunens bærekraftsrapport blir økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene tatt hensyn til i kommunal planlegging i stor grad. Kommunen skal ha utarbeidet en klimasårbarhetsanalyse for kommunen jf. arbeidet i nettverket. Klimagassutslipp i kommunen gikk ned med 1,6 % i 2022. Klimagassutslipp utslipp i kommunen har gått ned med 7,6 % i forhold til 2009. Største utslippssektor er veitrafikk, etterfulgt av jordbruk og annen mobil forbrenning. Energibruk per m2 eid areal i kommunen økte i 2021 og 2022, men har i perioden 2020-2023 gått ned fra 160 kWh/m2 til 148 kWh/m2. Kommunen har søkt Klimasats midler til gjennomføring av klimatiltak og fått tilskudd i 2020 og 2021.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

I vår spørreundersøkelse til dere oppga dere at dere delvis bekjemper fremmede arter. Jobb gjerne inn rutiner slik at dere forhindrer spredning av fremmede arter i kommunens arbeid. Stormyra Naturreservat i Grong ble restaurert i 2021. Kommunen arbeider godt med bekjemping av lupiner i ett av verneområdene der Grong er forvaltningsmyndighet. Vannforekomstene er i hovedsak i god og svært god tilstand. Kommunen er en del av vannområde som har egne vannområdekoordinatorer, og det gjennomføres overvåking.

FORURENSNING

Avløp: Kommunen hadde en hovedplan for avløp i 2015, men det er uklart om denne er revidert.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

I Grong er det en middels stor andel av befolkningen som ikke har trygg adgang til rekreasjonsarealer. Kommunen har en middels stor planreserve for boliger og en utbygging av disse vil gi relativt store klimagassutslipp. Det er bygd middels mange fritidsbygninger i Grong siste 4 år. Grong kommune har flere snøscooterløyper for fornøyleskjøring, men det er ikke rapportert om tall for antall kilometer løyper. Det er i tilgjengelige data ikke rapportert inn tall om motorferdsestillatelser på barmark etter nasjonal forskrift § 6. Det finnes ikke tilgjengelige opplysninger om kommunen setter antallsbegrensning som vilkår i tillatelser til kjøring med bagasje og utstyr til egen hytte.

KLIMA

Kommunens deltakelse i Nettverk klimatilpasning Trøndelag har vært mangelfull og det mangler en kontaktperson for nettverket i kommunen.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Kommunen har ikke søkt om midler til kommunedelplan naturmangfold.

FORURENSNING

Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator og har 4 lokaliteter med kommunen som myndighet, der kun 1 av de er fordelt. Statsforvalteren minner om kommunens plikt om å vedlikeholde databasen. Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i databasen. Ingen endring siden forrige kommunebesøk. Avløp: Ifølge dataene i forurensningsbasen har kommunen flere naturbaserte infiltrasjonsanlegg. Det er uklart hvilken tilstand og status som er ved disse anleggene. Kommunen rapporterer kun prøver fra Mediå renseanlegg, som er kjemisk-biologisk. SSB-tallene for andel personer tilknyttet renseanlegg som oppfyller rensekraft svinger mye (mellom 20 og 86% siste tre år). Datakvaliteten er usikker. I følge bærekraftsrapporten har andelen fornyet kommunalt spillvannnett gått ned de siste 4 årene.

Framtidsperspektivet

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

Kommunen bør vurdere planvask for boliger og omfanget av utbygging av fritidsboliger. Det må rapporteres inn sentrale data om motorferdsel i kommunen. Kommunen bør, basert på antall snøscooterløyper, følge opp samlet belastning og påvirkning på friluftslivet i kommunen som følge av fornøyleskjøring i snøscooterløyper.

KLIMA

Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å jobbe videre med å integrere klimatilpasning i kommunens virksomhet og plansystem. Norges klimamål er utslippskutt med 55 % innen 2030, sammenlignet med 1990. Kommunen bør ha ambisiøse mål for utslippskutt og målene må følges opp i en handlingsplan. Klimabudsjett kan være godt verktøy i kommunens arbeid med utslippskutt.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres, eksempelvis grøftede myrer. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold.

FORURENSNING

Grunnforurensning bør være en del av bærekraftsrapporten, da det er relevant for flere bærekraftsmål.

Kunnskapsgrunnlaget: Grunnforurensningsdatabasen.

Avfall: Mikroplast på avveie fra kunstgressbaner er utfordrende, og nå regulert gjennom egen forskrift. Kommunen har ansvar som både baneieier og tilrettelegger for kultur og idrett.

Avløp: Det er viktig at kommunene skaffer seg god kunnskap over nå-situasjonen i sin kommune, for eksempel med kartlegging av tettbebyggelse og oversikt over tilstand på renseanlegg og ledningsnett.

4.10.4 Sentrale tema

1

Naturmangfoldloven skal brukes ved alle kommunens beslutninger som berører natur. Hvilke rutiner har kommunen lagt opp til for å sikre at dette gjennomføres?

2

Hvordan jobber kommunen med avløp jf. krav i nytt avløpsdirektiv?

4.11 Omsorgstjenestene

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling og kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse.

Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekruttere helsepersonell og benytte kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

4.11.1 Fokusområder

Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid for å tilpasse omsorgstjenestene til framtidige behov

Kommunen jobber strategisk med rekruttering og kompetanseplanlegging

Bærekraft i omsorgstjenestene vil avhenge av tiltak på alle nivå i innsatstrappa.

4.11.2 Sentrale nøkkeltall

Forsørgerbyrde - antall personer 65 år og over som andel av antall personer 20-64 år (prosent) Kilde: Datavarehus	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
	45,03%	45,64%	47,15%	48,41%	49,79%	31,69%
Andel fagutdanning med høyskole Kilde: Manuell		2021	2022	2023		Hele landet med Oslo
		40,5%	39,5%	37,7%		37,3%
Andel sysselsatte i helse og omsorg med ungdomsskole og videregående skole, 55 år og eldre Kilde: Manuell		2021	2022	2023		Hele landet med Oslo
		44,26%	39,29%	45,9%		29,83%
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	436,5 årsverk	442,6 årsverk	435,2 årsverk	447,7 årsverk	454,7 årsverk	317 årsverk

4.11.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

I 2023 mottok 11,97 % av innbyggerne helse og omsorgstjenester.

Kommunen har et sykehjem som ligger i Grong sentrum sammen med de fleste omsorgsboligene.

Grong har oversikt over utfordringsbildet, og har føringer for området i planstrategien.

Kommunen er igang med prosjekt som går på oppgavefordeling mellom personellgrupper i omsorgstjenesten samt prosjekt for å øke støtte og avlastning for pårørende.

Styrker og muligheter

Kommunen har jobbet med å skape lik forståelse hos ansatte for utfordringsbildet. Verdiplakaten: Sånn gjør vi det i Grong i kommune er et godt utgangspunkt for videre arbeid.

Grong har tatt i bruk brukermøter der tjenester blir evaluert og justert.

Kommunen har tatt i bruk digitalt tilsyn.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Behovet for omstilling i tjenesten er stort da det er økning i antall eldre og yngre med komplekse behov, og personellutfordringer i tjenestene.

Rekrutteringsutfordringer, sykefravær og lite tilgang på vikarer, gjør at kommunen har lite kapasitet til å jobbe med utviklingsarbeid.

Kommunen er i gang med ulike satsinger og har mange trinn i innsatstrappa. Evaluering og prioritering basert på lokale forhold er vesentlig.

Framtidsperspektivet

For å møte fremtidens helse -og omsorgsbehov er det nødvendig med prioritering av innsats, omstilling og bruk av digitale løsninger.

Felles situasjonsforståelse blant innbyggere og ansatte og prioritering av utviklingsarbeid i regionen kan bidra til bærekraft.

Grong kommune må i kommende år fortsatt ha søkelys på rekruttering, innovasjon, alternative løsninger og digitalisering samt samarbeid på tvers av sektorer og med andre kommuner. Fleksibilitet i metoder og tjenester, god samhandling og utnyttelse av kompetanse vil være avgjørende for effektiv og bærekraftig drift.

4.11.4 Sentrale tema

1 Kommunen prioriterer og tilpasser innsatstrappa til fremtidige behov i regionen.

2 Kommunen jobber strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse.

4.12 Reindrift

Middels

Store deler av kommunen er reinbeiteområde. Tre reinbeitedistrikt har beiteområder innenfor kommunegrensen; Åarjel Njaarke sijte (Vestre Namdal reinbeitedistrikt), Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) og Låarte sijte (Luru reinbeitedistrikt).

Det er hovedsakelig Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) som har sine beiteområder i kommunen. Sijten har vinterbeite i Bangsjøområdet, og sommerbeite (kalvingsland) i Børgefjell. På våren flytter de fra vinterbeitene til sommerbeitene ved Bjørgan; over E6 og Sanddøla. I resten av kommunen er det i liten grad knyttet konflikt til fritidsboliger. Rekreasjonsløypene for snøskuter ligger i utgangspunktet utenfor tradisjonelle vinterbeiter, men har blitt brukt de siste årene.

Flyttsystemet ved Bjørgan er en svært viktig del for driftsmønsteret til Tjåehkere sijte. Videreutvikling i Bjørgan-området er derfor bekymringsfullt hva angår reindrifta områdevurderingen settes derfor til middels (gul).

4.12.1 Fokusområder

Reindriftens arealbehov skal ivaretas i alle relevante planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning.

Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk.

Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer.

4.12.2 Sentrale nøkkeltall

Andel totalt reinbeite i kommunen

Kilde: Manuell

90 % av kommunens areal er reinbeiteområde

Andel minimumsbeite i kommunen

Kilde: Manuell

22 % av kommunens areal er minimumsbeite

Andel særverdiområder i kommunen

Kilde: Manuell

24 % av kommunens areal er særverdiomr.

Antall fritidsbygninger

Kilde: SSB

2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
375	375	392	399	399	450 283

Antall fritidsbygninger per km²

Kilde: SSB

2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
0,34	0,34	0,36	0,36	0,36	1,48

Søknader i alt (antall)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023
------	------	------	------	------

0	3	0	0	0	Hele landet med Oslo
---	---	---	---	---	----------------------

Variabler

Vedtaksstyp: Søknader Om Nye Bygninger I LNF/LNFR-Områder Utenfor 100-Metersbeltet Langs Saltvann

2 796

Motorferdsel i kommunen

Kilde: Manuell

Snøscooterløyper som er fastsatt i medhold av motorferdselloven § 4a totalt i kommunen (km)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
54	54	53	-	90	8 503,1

Vedtak om dispensasjon til motorferdsel i utmark i alt (antall)

Kilde: SSB

2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
65	46	52	-	37	24 777

Variabler

Søknadstyp: Gyldige Dispensasjoner Per 31.12 I Alt

4.12.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Tre reinbeitedistrikter har beitearealer i kommunen. For Tjåehkere sijte er kommunen et viktig gjennomflyttingsområde på våren, i tillegg til å ha stor verdi som seinhøst- og vinterbeiter. Årjel Njaarke sijte har kalvingsland i Harran, mens Låarte sijte har vinter- og vårland sør for Sanddøla mot Snåsa. SÅrbare områder for reindrift i Grong er spesielt Bjørgan-området med flyttlei og vinterbeite for Tjåehkere sijte.

Styrker og muligheter

Selv om det er bygd ca 25 nye fritidsboliger i kommunen de siste 4 årene, er de aller fleste bygd i hyttefelt. Få dispensasjoner til bygging i LNFR-områder. Kommunen har et godt etablert plan-apparat.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Hovedflyttleia for rein ved Bjørgan er over tid blitt sterkt påvirket av hyttebygging og turismeaktivitet. Det samme gjelder også den østlige delen av vinterbeitet i Geitfjellet. Kommunen har i planstrategien vedtatt å revidere kommunedelplanen for Bjørgan-Heia.

Framtidsperspektivet

En videre utvikling av Bjørgan/Heia-området kan berøre flyttleia til Tjåehkere sijte negativt. All planlegging her må skje i nært samarbeid med Tjåehkere sijte.

4.12.4 Sentrale tema

1 Sikre gode prosesser for både medvirkning og ivaretagelse av reindriftsinteresser ved utviklingen av område Bjørgan.

2 Ivareta konsultasjonsplikten der hvor samiske interesser blir direkte berørt.

4.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

God

Grong kommune har gode og oppdaterte planer innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Både helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan er revidert i 2023. Kommune har øvd sin beredskapsorganisasjon og har et kommunalt beredskapsråd.

4.13.1 Fokusområder

At kommunen gjennomført helhetlig ROS og når ble den sist gjennomført

At kommunen en overordnet beredskapsplan og når ble denne sist revidert

At kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og finnes det en plan for oppfølging av dette arbeidet

At kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt

At kommunen etablert kommunalt beredskapsråd

4.13.2 Sentrale nøkkeltall

Har kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og finnes det en plan for oppfølging av dette arbeidet?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt §3 skal kommunen på bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen:

- utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.
- vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

I følge DSB's kommuneundersøkelse 2024 har kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har en plan for oppfølging av dette arbeidet.

Har kommunen gjennomført helhetlig ROS? Når ble den sist gjennomført?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal risiko- og sårbarhetsanalysen oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd (dvs. hvert 4. år), og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Ihht. DSB's kommuneundersøkelse 2024 har Grong kommune revidert sin helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i 2023. Denne har noen små mangler ihht. forskrift om kommunal beredskapsplikt, spesielt gjelder dette hendelser utenfor kommunens geografiske område, samt forankring i kommunestyret, men dette kan korrigeres ved neste revisjon.

Har kommunen en overordnet beredskapsplan og når ble denne sist revidert?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan til enhver tid være oppdatert, og som et minimum revideres en gang pr. år.

Iht. DSB's kommuneundersøkelse for 2024 reviderte Grong kommune sin overordnede beredskapsplan i 2023.

Har kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt? Hvilket år ble den sist øvd?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan skal øves hvert annet år.

Grong kommune deltok ikke på øvelse SODD i 2024, men var deltaker på SODD 2023 noe som tilfredsstillere kravene i forskrift om kommunal beredskapsplikt §7.

Har kommunen etablert kommunalt beredskapsråd?

Kilde: Manuell

Ja

4.13.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Grong kommune har utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har en plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet og reviderte sin overordnede beredskapsplan i 2023. Kommunens helhetlige ROS-analyse er også revidert i 2023, men har noen mindre mangler som bør fanges opp ved neste revisjon. Grong deltok ikke på øvelse SODD (en cyber/data trussel øvelse) i regi av Statsforvalteren i 2024. Var med i 2023 hvor forurenset drikkevann/bortfall av vann var tema.

Styrker og muligheter

Grong kommunen er et kommunikasjonsknutepunkt og har to store elver. I samarbeid med NVE har er det gjort forebyggende tiltak ift. flom og skred. Kommunen har et beredskapsråd som møtes minimum en gang i året og kommunen samarbeider godt med sivilforsvaret og frivillige beredskaps aktører.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedel-planer, dvs. hvert 4. år og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbilde. Analysen ble oppdatert i 2023 og utfordringen her vil alltid være å følge opp de foreslåtte tiltakene for å sikre et robust lokalsamfunn.

Framtidsperspektivet

Kommunens ROS-analyse ivaretar etter det Statsforvalteren kjenner til i liten grad hendelser i det øvre krisespekteret - sikkerhetspolitisk krise og krig. Dette vil i ulik grad berøre kommunene i Trøndelag, men det vil være viktig at også dette aspektet ivaretas i Grong kommune i kommende analyser og planer. Her vil det også være viktig å ivareta behovet for sikkerhetsklareringer til nøkkelpersonell i kommunen.

4.14 Sosialtjenesten

Middels

Statsforvalteren vurderer at det middels for svikt for de sosiale tjenestene i Grong kommune.

For personer mellom 18 og 67 år med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven, kan tjenesten kvalifiseringsprogrammet være aktuell for å styrke deres mulighet i arbeidslivet. NAV Indre Namdal har over de siste årene hatt få deltagere i programmet. Kommunen bør arbeide å aktivt ta i bruk denne tjenesten for personer som fyller vilkårene.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

4.14.1 Fokusområder

Sikre at de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID.

Arbeide godt med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold.

Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidspartner.

4.14.2 Sentrale nøkkeltall

Sosialhjelpstilfeller (antall) Kilde: SSB	2022 101	2023 119	Hele landet med Oslo 158 983
Andel av sosialhjelpstilfeller (prosent) (prosent) Kilde: SSB	2022 4,4%	2023 5,1%	Hele landet med Oslo 2,9%
Antall barn under 18 i familier som mottok sosialhjelp (antall) Kilde: SSB	2022 74	2023 86	Hele landet med Oslo 74 462

4.14.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Grong kommune er vertskommune for NAV Indre Namdal.

De sosiale tjenestene har som formål å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Tjenestene skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, samt bidra til likeverd, likestilling og forebygge sosiale problemer. En trygg og forutsigbar bosituasjon, deltakelse i arbeidslivet og inkludering i samfunnet er viktige virkemiddel for å forebygge lavinntekt og utenforskap.

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer. Samordning og samhandling mellom tjenesteområder er av sentral betydning. Kommunen bør inkludere levekårsutfordringer i øvrig samordning av tjenester til sårbare grupper.

Ifølge KOSTRA 2023 mottok 5,1 % av innbyggerne i Grong økonomisk sosialhjelp. (Trøndelag 2,9 %). 34,4 % av disse hadde et hjelpebehov som varte lengre enn 6 måneder (Trøndelag 30,5 %). I 2023 var andelen barn i familier som mottok økonomisk sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommune, 19 %. (Trøndelag 7,2 %).

Oppvekstprofilen for 2023 viser at 16 % av barna i Grong bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt (Trøndelag 8,5%). 19 % av barna i kommunen bor trangt (Trøndelag 16 %).

Styrker og muligheter

Grong kommune sin hjemmeside er lenket til NAV Indre Namdal felles side. Her er alle de individuelle sosiale tjenester omtalt. Kontoret har også oppgitt et direktenummer som kan benyttes ved spørsmål om sosiale tjenester. Gode hjemmesider og vakttelefon bidrar til å styrke tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene.

Andel sosialhjelpsmottakere 18-29 år målt opp mot antall sosialhjelpsmottakere totalt, har gått ned fra 35,7 % i 2021, til 16,8 % i 2023. Dette kan tyde på at kommunen har arbeidet godt med personer under 30 år.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Åpningstiden for ikke avtalte møter er fire timer i uken. Det er viktig at de sosiale tjenestene, som er samfunnets siste sikkerhetsnett, er tilgjengelige for de som trenger hjelp fra NAV-kontoret. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID. Kommunen bør gjøre jevnlig risiko- og sårbarhetsanalyser hvorvidt tilgjengeligheten er forsvarlig, sett opp mot behov i egen innbyggermasse.

Tjenesten kvalifiseringsprogrammet (KVP) skal være tilgjengelig for kommunens innbyggere. Nasjonale undersøkelser viser at tjenesten gir gode resultater for overgang til arbeid. I 2021 gikk i underkant av 46% av dem som fullførte KVP over til ordinært heltids- eller deltidsarbeid. Per 31.12.2023 hadde NAV Indre Namdal en deltager med KVP (Sentral rapportering). Kommunen bør arbeide med å aktivt tilby tjenesten for personer som fyller vilkårene.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramming i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør jobbe med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.14.4 Sentrale tema

- 1 Styrke arbeidet med å tilby den lovpålagte sosiale tjenesten kvalifiseringsprogrammet til de som fyller vilkårene.
- 2 Arbeide for at de sosiale tjenestene i NAV-kontoret medvirker i kommunens integreringsarbeid.
- 3 Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter.